

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL SUTIKIMO
REORGANIZUOTI REGIONINIŲ PARKŲ IR REZERVATŲ DIREKCIJAS“ PROJEKTO
(TOLIAU – NUTARIMO PROJEKTAS)
(TAP NR. 22-180(2); (TAIS NR. 22-612(3))**

2022-02-21 Nr. NV-415

Vilnius

1. Projekto rengėja – Aplinkos ministerija bendradarbiaujant su Valstybine saugomų teritorijų tarnyba.

2. Projekto tikslas – Vyriausybės sutikimas reorganizuoti sujungimo būdu biudžetines įstaigas, siekiant tobulinti saugomų teritorijų apsaugą ir tvarkymą įgyvendinančių institucijų veiklą, sumažinti biudžetinių įstaigų skaičių, optimizuoti jų veiklą, užtikrinant racionalų materialinių, finansinių ir žmogiškųjų išteklių naudojimą.

3. Dabartinė situacija:

- Aplinkos ministerijai pavaldi Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba (toliau – Tarnyba) vykdo 33-jų saugomų teritorijų direktorių steigėjo funkcijas: 2 valstybinių gamtinių rezervatų, 1 biosferos rezervato, 4 nacionalinių parkų ir 26 regioninių parkų. Nacionalinių parkų, rezervatų ir regioninių parkų direktorių pajėgumai skiriasi: nacionalinių parkų direktoriuose yra po 35–37 pareigybės, o regioninių parkų ir rezervatų direktoriuose – nuo 6 iki 18 pareigybių, t. y. visos regioninių parkų ir rezervatų direktorių patenka į labai mažų įstaigų (iki 20 darbuotojų) kategoriją. Daugumoje regioninių parkų ir rezervatų direktorių (net 25-iose, t. y. 86 proc.) dirba po 6–9 darbuotojus, tarp jų – ir bendrųjų funkcijų specialistai (vadovai, finansininkai, kt.), ir biologinės įvairovės, kraštovaizdžio apsaugos, darbo su lankytojais specialistai, ir teritorijų, objektų priežiūros darbininkai. Daugumoje direktorių kiekvienai iš išvardytų veiklos sričių skirta tik po vieną specialistą, šis, be tiesioginių pareigų, vykdo ir bendrąsias, darbo su visuomene, ir kitas įvairių sričių funkcijas, todėl sudėtinga užtikrinti kokybiškus sprendimus, taip pat nėra galimybės pavesti direktoriams vykdyti naujas užduotis, susijusias su Europos žaliuoju kursu ir (ar) poreikiu perduoti Aplinkos ministerijai nebūdingas gamtos apsaugos politikos įgyvendinamąsias funkcijas, o Tarnybai – nebūdingas regioninio ir vietos įgyvendinamąsias funkcijas, kurios direktoriuose gali būti vykdomos efektyviausiai.

4. Projekto esmė:

- Vyriausybė sutinka, kad būtų reorganizuojamos sujungimo būdu šios biudžetinės įstaigos: Anykščių, Asvejos, Aukštadvario, Biržų, Dieveniškių istorinio, Dubysos, Kauno marių, Krekenavos, Kurtuvėnų, Metelių, Nemuno deltos, Nemuno kilpų regioninio, Neries, Pagramančio, Pajūrio, Panemunių, Rambyno, Salantų, Sartų ir Gražutės, Sirvėtos, Tytuvėnų, Varnių, Veisiejų, Ventos, Vištyčio, Žagarės regioninių parkų direktorių, Kamanų, Viešvilės valstybinio gamtinio rezervato direktorių, Žuvinto biosferos rezervato direktorių;
- Nustatoma, kad reorganizavimo tikslas – tobulinti saugomų teritorijų apsaugą ir tvarkymą įgyvendinančių institucijų veiklą, sumažinti biudžetinių įstaigų skaičių, optimizuoti jų veiklą, užtikrinant racionalų materialinių, finansinių ir žmogiškųjų išteklių naudojimą;
- Po reorganizavimo veiksiančios biudžetinės įstaigos – Aukštaitijos, Dzūkijos-Suvalkijos, Žemaitijos, Mažosios Lietuvos saugomų teritorijų direktorių (toliau – direktorių) – vykdys Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, kituose įstatymuose ir teisės aktuose nustatytas funkcijas;
- Po reorganizavimo veiksiančių direktorių savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija – Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos.
- Tobulinant saugomų teritorijų valdymo sistemą ir kuriant naują jos institucinį modelį, siekiama:

- išgryninti saugomų teritorijų sistemos vykdomas funkcijas – atskirti politikos formavimo ir reglamentavimo, nacionalinio ir regioninio įgyvendinimo lygmenis, pakoreguoti ar panaikinti neaiškias, besidubliuojančias, perteklines funkcijas;
 - praplėsti saugomų teritorijų sistemoje įgyvendinamas funkcijas – sistemą optimizuojančiais sprendimais sudaryti sąlygas ateityje didinti saugomų teritorijų plotą ir įgyvendinti gamtos apsaugos funkcijas ne tik saugomų teritorijų ribose;
 - daugiau dėmesio skirti prevencinei veiklai – teritorijų ir objektų priežiūrai, konsultuoti asmenis, teikti informaciją ir kt.;
 - gerinti priimamų administracinių sprendimų kokybę – saugomų teritorijų direkcijose užtikrinti darbuotojų specializaciją, profesinio bendradarbiavimo galimybes, suteikti reikiamą teisinę ir metodologinę pagalbą ir kt.;
 - optimizuoti sistemoje vykdomas bendrąsias funkcijas – užtikrinti, kad joms įgyvendinti būtų skiriama racionali biudžeto lėšų dalis, sudaryti sąlygas institucijoms užtikrinti efektyvų valdymą ir administravimą ir kt.;
 - išsaugoti darbo vietas regionuose – pertvarkos sprendimus derinti su esamais žmogiškaisiais ir kitais ištekliais, sudaryti sąlygas darbuotojams pasirinkti darbo vietas, prirėkus – persikvalifikuoti, pasiūlyti regionuose darbo vietas įvairių kvalifikacijų specialistams.
- Įgyvendinant šiuos uždavinius, be kitų priemonių, siūloma reorganizuoti 29 regioninių parkų, valstybinių gamtinių ir biosferos rezervatų direkcijas sujungiant jas, atsižvelgus į etnografinius regionus, į 4 naujus juridinius asmenis: Aukštaitijos saugomų teritorijų direkciją, Dzūkijos-Suvalkijos saugomų teritorijų direkciją, Žemaitijos saugomų teritorijų direkciją, Mažosios Lietuvos saugomų teritorijų direkciją.
 - Po reorganizavimo iš viso veiks 4 nacionalinių parkų ir 4 regionų saugomų teritorijų direkcijos;
 - Sukurtos regiono saugomų teritorijų direkcijos buveinė bus vienoje iš esamų direkcijų (logistiškai patogiausioje vietoje). Naujų patalpų sujungtos direkcijos centrinei administracijai nereikės, joje dirbančių asmenų fizinės darbo vietos galės būti įrengtos bet kurioje pertvarkos metu reorganizuojamoje direkcijoje.

Pažymėtina, kad reorganizuojant direkcijas, **nekeičiamas, t. y. nedidindamas ir nemažinamas, patvirtintas pareigybių skaičius** (391 etatas visose direkcijose). Sujungus 29 regioninių parkų ir rezervatų direkcijas į 4 ir dėl to sumažėjus bendrųjų funkcijų pareigybių (vadovų, finansininkų, administratorių, kt.), atsiranda galimybė padidinti kvalifikuotų specialistų (architektų, teisininkų, projektų koordinatorių, prevencijos ir kitų specialistų) skaičių, užtikrinant jų darbo vietas esamų lankytojų centrų patalpose ir išsaugant glaudų direkcijų ryšį su savivaldybių institucijomis ir vietos gyventojais.

Padidinus specializuotos kvalifikacijos darbuotojų skaičių, padidėja direkcijų veiklos efektyvumas, sudaromos sąlygos per trumpesnę laiką priimti kokybiškesnius sprendimus, atsiranda palankesnės prielaidos profesionaliai įgyvendinti įvairius (tarp jų – ir su savivaldybėmis bendrus) projektus, aktyviau informuoti ir konsultuoti gyventojus, sprendžiami kiti pertvarkos uždaviniai, išvengiant papildomų išlaidų specializuotoms pareigybėms steigti. Detalesni kuriamų direkcijų pareigybių pokyčių duomenys pateikiami lentelėje.

Direkcijų pareigybės	Esamas skaičius	Po direkcijų reorganizavimo
Bendrosios funkcijos	67,5	35
Direktoriai	29	4
Direktorių pavaduotojai	-	4
Administratoriai, referentai	23	4
Finansininkai	13,5	4
Teisininkai	-	3,5
Personalo specialistai	-	3,5
Projektų koordinatoriai	1	4
Viešųjų pirkimų specialistai	1	4
IT specialistai	-	4
Specializuota kvalifikacija	87,5	107

Ekologai	37,5	37
Kraštotvarkininkai	27	27
Architektai	1	4
Kultūrologai	8	8
Prevencijos specialistai	10,5	30
Darbas su visuomene	56	58
Darbo su visuomene patarėjai	-	4
Lankytojų centrų, gamtos mokyklų administratoriai, kitos darbo su visuomene pareigybės	39	41
Teminiai objektai	17	17
Teritorijų tvarkymas	38,5	47
Ūkvedžiai, darbininkai	38,5	47

5. Derinimas:

- Be pastabų suderinta su Finansų ministerija, Žemės ūkio ministerija, Vidaus reikalų ministerija ir Aplinkos projektų valdymo agentūra;
- Teisingumo ministerija informavo, kad išvados neteiks, nes tai yra nenorminis teisės aktas. Kultūros ministerija per nustatytą laikotarpį pastabų nepateikė;
- Gautas Lazdijų rajono savivaldybės pritarimas Nutarimo projektui ir Vilniaus, Anykščių, Klaipėdos, Vilkaviškio ir Joniškio rajonų savivaldybių raštai dėl planuojamos saugomų teritorijų valdymo sistemos pertvarkos ir Nutarimo projekto, kuriuose reiškiamas susirūpinimas, kad, sujungus dabartines saugomų teritorijų direkcijas į didesnes regionų saugomų teritorijų direkcijas, sumažės paslaugų prieinamumas regioninių parkų gyventojams, gali sutrikti savivaldybių administracijų ir regioninių parkų direkcijų bendradarbiavimas, regioninių parkų tvarkymo ir priežiūros darbų planavimas, vykdymas, būtinų operatyvių sprendimų priėmimas ir kt. Aplinkos ministerija pateikė paaiškinimus raštu į Lietuvos savivaldybių asociacijos, kai kurių savivaldybių pastabas, Etninės kultūros globos tarybos iškeltus klausimus;
- Nutarimo projektas svarstytas 2022 m. vasario 15 d. tarpinstituciniame pasitarime, po kurio patikslintas ir papildytas pagal Vyriausybės kanceliarijos teisės grupės pastabas ir tarpinstitucinio pasitarimo metu išsakytas pastabas ir pasiūlymus;
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pagal pastabas patikslintam Nutarimo projektui pastabų ir pasiūlymų neturi.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatoms – Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane numatyta parengti ir įgyvendinti saugomų teritorijų institucijų sistemos pertvarkos projektą – sukurti naują, efektyvesnę gamtos būklės stebėsenos, analizės, atkūrimo veiksmų planavimo ir įgyvendinimo visos šalies teritorijoje institucinį modelį (6.4.2. veiksmas).

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina Nutarimo projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (B dalyje).

Ekonomikos politikos grupės vyresnioji patarėja

Jurgita Gaižiūnienė

Jurgita Gaižiūnienė, tel. +37070663780, el. p.
jurgita.gaiziuniene@lr.lt